
Lokalbehovsplan 2025–2034

Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden

Fastställt av gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Framtagen av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Datum 2023-12-06

Gäller 2025–2034

Ärendenr GVN 2023/267

Version [1.0]

Lokalbehovsplan 2025–2034

Innehåll

Lokalbehovsplan 1

1. Inledning 4

- 1.1 Lokalbehovsplanens syfte 5
- 1.2. Regionövergripande lokalplanering 5
- 1.3 Innehåll och avgränsningar 7

2 Nulägesbeskrivning 7

- 2.1 Kvarteret/området Hackspetten i N: a Visby 8
- 2.2 Tillgänglighet, säkerhet, trygghet 8
- 2.4 Wisbygymnasiet 9
- 2.5 Vuxenutbildningen 11
- 2.6 Ungdomsavdelningen 12
- 2.7 Folkhögskolan 12
- 2.8 Arbetsliv och etablering 13
- 2.9 Sammanfattning och analys av nuläge 13
  - 2.9.1 Vuxenutbildningen 14
  - 2.9.2 Gymnasiet 14
  - 2.9.3 Ungdomsavdelningen 15
  - 2.9.4 Folkhögskolan 16
  - 2.9.5 Arbetsliv och etablering 16
- 2.10 Verksamhetens förutsättningar, utmaningar och möjligheter 16
  - 2.10.1 Verksamhetens resultat 17
  - 2.10.2 Verksamhetens nyckeltal 17
  - 2.10.3 Verksamhetens största risker och utmaningar 17
  - 2.10.4 Verksamhetens arbete för hållbarhet 17
  - 2.10.5 Demografi 17
  - 2.10.6 Generalitet och flexibilitet 18
  - 2.10.7 Investeringsbehov kopplat till lokalbestånd 18
  - 2.10.8 Försämrat ekonomiskt läge 18
  - 2.10.9 Samhällets sårbarhet, en orolig omvärld, säkerhets- och beredskapsfrågor 19
- 2.11 Planerade förändringar i verksamheten 19
  - 2.11.1 Gymnasiet 19
  - 2.11.2 Vuxenutbildningen – pågående utredning och politisk inriktning 20
  - 2.11.3 Folkhögskolan 20
  - 2.11.4 Ungdomsavdelningen - Ungkulturhus (tidigare Fenix) 20
  - 2.11.5 Arbetsliv och etablering 21
  - 2.11.6 Barn- och elevhälsan (BEH) - Huvudkontor 21
- 2.12 Befolkningsprognos 2024–2033 21
  - 2.12.1 Gymnasieskolan 2024–2033 21
  - 2.12.2 Vuxenutbildningen 22
  - 2.12.3 Folkhögskolan 22
  - 2.12.4 Ungdomsavdelningen 22

- 2.13 Befintliga lokalers kapacitet, utveckling och effektiviseringsmöjligheter 23
  - 2.13.1 Folkhögskolan 23
  - 2.13.2 Ungdomsavdelningen 23
  - 2.13.3 Gymnasiet och vuxenutbildningen 23
- 2.14 Lokalkostnader och kostnadsutveckling 24
- 2.15 Lokalernas underhållsbehov 24
- 2.16 Funktionalitet ur användarperspektiv 24
  - 2.16.1 Vuxenutbildningen 24
  - 2.16.2 Gymnasiet 25
  - 2.16.3 Folkhögskolan 25
  - 2.16.4 Ungdomsavdelningen 25
  - 2.16.5 Arbetsliv- och etablering 25
- 2.17 Planerade och beslutade investeringar och projekt 25
- 2.18 Trender, inriktningar och krav 26
  - 2.18.1 Regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning – kommande lagändring 26
  - 2.18.2 Nya livsmönster och arbetssätt påverkar platsbundenhet. 27
  - 2.18.3 Samhällets sårbarhet, en orolig omvärld och säkerhets- och beredskapsfrågor 27
  - 2.18.4 Ökad polarisering och utsatthet 27
  - 2.18.5 Osäkerhet kring regeringens finansiering av folkhögskolor 27
- 2.19 Projektidéer 28

3 Behovsbedömning 28

- 3.1 Vuxenutbildningen 29
- 3.2 Gymnasiet 29
  - 3.2.1 Solrosenområdet 30
  - 3.2.2 Lundbygatan – Byggprogrammet, inriktning anläggning 30
- 3.2 Folkhögskolan 30
  - 3.2.1 Hemse 30
  - 3.2.2 Fårösund 30

4. Prognos för framtida behov 31

- 4.1 Vuxenutbildningen 31
- 4.2 Förslag till prioriterade lokalbehov 32
  - 4.2.1 Prioriterade lokalbehov 32
- 4.3 Prioriterade underhållsåtgärder 33
  - 4.3.1 Tabell Prioriterade underhållsåtgärder 33

1. Inledning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasium, vuxenutbildning ansvarar för det statliga uppdraget för skolväsendet som regleras i skollagen (2010:800) och i övriga nationella styrdokument. Skollagen reglerar även barn- och elevhälsa, studie- och yrkesvägledning samt det kommunala aktivitetsansvaret¹

Nämnden ansvarar även för följande;

- Region Gotlands arbete med uppdragsutbildning och yrkeshögskola samt för regionens arbetsmarknadspolitiska åtgärder på individnivå.
- Region Gotlands mottagande av flyktingar med undantag av ensamkommande flyktingbarn, för vilka socialnämnden ansvarar
- Är styrelse för Gotlands folkhögskola. Folkhögskolans uppdrag utgår bland annat från förordning (2015:218), om statsbidrag till folkbildningen
- Arbetsliv och etablering – genomförande av arbetsmarknadsinsatser på individnivå och inom breddad rekrytering. Samt att nyanlända ges förutsättningar för etablering i det gotländska samhället.
- Ungdomsavdelningen – där uppdraget är att bedriva ungdomsverksamhet inom kultur- och fritidsområdet

Nämnden ansvarar även för de uppgifter skollagen ålägger regionen när det gäller fristående skolor, vars verksamhet riktar sig mot den personkrets som ryms inom nämndens verksamhetsområde.

Målgrupper nämnden finns till för

- Elever inskrivna i gymnasieskolan
- Elever inskrivna i vuxenutbildning
- Deltagare vid Folkhögskolan
- Ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret
- Ungdomar som nyttjar verksamheterna inom ungdomsgårdarna
- Ungdomar i offentlig miljö som behöver vuxennärvaro
- Individer som står långt från arbetsmarknaden

Viktiga styrdokument och planer

- Skollagen
- Läroplaner för alla skolformer
- Kommunallagen
- Barnkonventionen
- Bosättningslagen
- Massflyktsdirektivet

---

¹ [Kommunalt aktivitetsansvar, KAA | SKR](#)

- Regional utvecklingsstrategi
- Region Gotland styrmodell, mål samt förvaltningens verksamhetsplan

1.1 Lokalbehovsplanens syfte

En god framförhållning i planeringen av lokaler är angelägen för att kunna bedöma regionens framtida investeringsbehov och samlade lokalkostnader. Regionens lokalförsörjning ska utgå från koncernnytta och gemensamma ekonomiska förutsättningar. Det är av stor relevans att den strategiska planeringen av lokalförsörjningen är aktiv och effektiv. En grundlig lokalplanering med analyserade behov och väl underbyggda underlag är av stor vikt för att uppnå regionens mål om långsiktighet i lokalplanering och att hitta synergier för att effektivisera lokalanvändningen. Lokalbehovsplanen är en del i att säkerställa en likvärdig och samverkande process för lokalförsörjningen för alla förvaltningar.

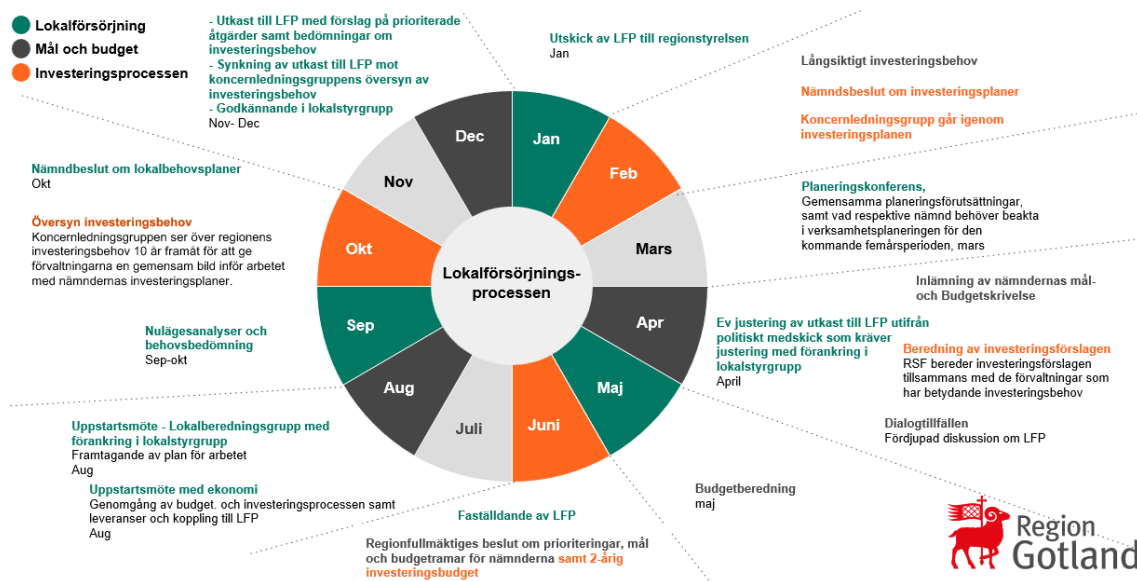
Lokalbehovsplanen ska redovisa förvaltningens samtliga lokalbehov på kort och längre sikt, årets plan gäller för perioden 2025–2034. Förvaltningens lokalbehovsplan ligger till grund för regionens samlade lokalbehov vilka sammanställs och prioriteras i den regiongemensamma lokalförsörjningsplanen som ger förslag till budget- och investeringsbeslut.

1.2. Regionövergripande lokalplanering

Arbetet med lokalplanering syftar till att ta fram underbyggda analyser av regionens samlade lokalbehov för att ge en framförhållning i planeringen och möjliggöra för välgrundade beslut. Region Gotland har under 2023 tagit fram en ny lokalförsörjningsprocess som implementeras under hösten 2023.

Lokalförsörjningsprocessen bygger på tre faser

- 1) Lokalplanering – där förvaltningarna gör analyser av nuläget och framtida lokalbehov utifrån kvalitetssäkrade data och sammanställer förvaltningsspecifika lokalbehovsplaner.
- 2) Regiongemensam Lokalförsörjningsplan – där regionens samlade lokalbehov sammanställs och prioriteras. Arbetet innebär att olika behov och krav på lokaler prioriteras och värderas mot regionens totala lokalanvändning, samhällsplanering samt verksamhetsplanering med beaktande av sociala, ekonomiska och ekologiska hållbarhetskriterier.
- 3) Beställa och genomföra projekt – de prioriterade lokalprojekten beställs, utförs och följs upp.

Arbetet med lokalplanering, och prioritering av lokalbehov utgår från 11 styrande principer:

1. Syftet med Region Gotlands verksamhetslokaler är att skapa förutsättningar för en god kommunal och regional verksamhet som i sin tur genererar ett värde för invånare och besökare.
2. Region Gotlands verksamhetslokaler ska vara ändamålsenliga, säkra och resurseffektiva. De ska bidra till regionens övergripande mål gällande miljö, klimat och ekonomi samt till att översiktsplanens intentioner uppfylls.
3. Lokalanskaffningen i Region Gotland ska utgå ifrån de behov som uttrycks i regionens lokalförsörjningsplan och kännetecknas av framsynt planering. Gemensam process för lokalanskaffning ska följas.
4. Region Gotlands bestånd av ägda och inhyrda lokaler är en gemensam resurs. Samtliga nämnder ska bidra till att lokalförsörjningen planeras i samverkan och att koncernnyttan maximeras.
5. Lokalförsörjningsprocessen skapar transparens och tydlighet, vilket i sin tur skapar förutsättningar för samarbete och tillit.
6. Behov av utökningar av verksamhetslokaler ska i första hand lösas inom regionens befintliga lokalbestånd.
7. Beslut om att i det enskilda fallet äga eller hyra in verksamhetslokaler från extern hyresvärd ska utgå ifrån det alternativ som ger störst koncernnytta och resurseffektivitet under hela den tid som lokalen bedöms behövas. Ur ett genomsnittligt livscykelperspektiv på 30 år, ska planerade om- och nybyggnationer betraktas ur ett driftperspektiv från början.
8. Vid nyanskaffning ska ett effektivt lokalnyttjande vara utgångspunkten och samnyttjande mellan regionens verksamheter samt med civilsamhället ska prövas.
9. Lokalnyttjarna använder regionens ägda verksamhetslokaler som förvaltas av lokalförsörjaren. Den ekonomiska regleringen för denna användning hanteras genom principerna i regionens internhyresmodell.

10. Verksamhetslokaler som regionen inte längre har behov av för egen verksamhet ska avyttras till marknadsvärde. Lokaler ska inte avyttras innan det framtida behovet har klarlagts.
11. Vakanta lokaler kan vara en strategisk tillgång för regionen. Självkostnaden för vakanta verksamhetslokaler förs över till en lokalbank och är en del av regionens internhyresmodell.

1.3 Innehåll och avgränsningar

Lokalbehovsplanen upprättas per förvaltning och redogör för politiskt beslutade lokalprojekt samt ett uppskattat behov för den kommande 10-årsperioden utifrån analyser av bland annat befolkningsprognos, trender och teknisk utveckling, förändring av verksamhetens inriktning och lokalernas aktuella status och funktionalitet. Planen revideras en gång per år i enlighet med årshjulet.

Lokalbehovsplanen innehåller en beskrivning av förvaltningens nuläge och ett uppskattat framtida behov av lokaler för nämndens verksamheter. Behovet prioriteras utifrån de styrande principerna, lagkrav, omfattning och när i tid det behöver tillgodoses. Även befintliga lokalers underhållsbehov sammanställs och prioriteras.

Lokalbehov som inte framförs i lokalbehovsplanen kommer inte att tas med i regionens lokalförsörjningsplan och därmed inte inkluderas i investeringsplanen.

2023 är det första året en lokalbehovsplan tas fram på likartat sätt inom alla förvaltningar, kommande år vid revidering kommer det finnas ett fokus på förändringar jämfört med tidigare årsplan.

2 Nulägesbeskrivning

Det är viktigt att betona att detta är en nulägesbeskrivning som skall läsas och bedömas som just det.

I regionens strategiska lokalplanering är det övergripande målet ” Att nå balans mellan organisationens behov av och tillgång till lokaler med beaktande av den långsiktiga regionnyttan”. Strävan är att få de kortsiktiga insatserna att följa en linje så att de gynnar våra långsiktiga mål och bidrar till Region Gotlands strategiska lokalplanering.

Arbetet med lokalplanering och behov beskrivs utförligt i ”Investeringsplan lokaler 2024–2028”. Förvaltningen har tillsammans med Teknikförvaltningen som ”hyresvärd” och verksamhetsansvariga kartlagt dagens lokaler och beräknat framtida behov efter Statisticon befolkningsprognos som tar hänsyn till arbetsmarknadens förväntade utveckling och planerade bostadsbyggen. I detta arbete har alla förvaltningens verksamheter beaktats och arbetet skall vara långsiktigt hållbart.

Förvaltningen har även tagit särskild hänsyn till förväntade reformer inom vuxenutbildningen för att få en så riktig prognos som möjligt. Under 2021 genomfördes en utredning över gymnasiets och vuxenutbildningens behov av lokaler. Under 2023 påbörjas

en ny utredning med fokus på den kommunala vuxenutbildningens framtida utbud och behov samtidigt som vi ser att antalet gymnasieelever kommer att öka successivt fram till 2027 då det når sin topp för perioden vilken även det bör beaktas.

Parallellt är det viktigt att bevaka och planera för kommande kostnader för periodiskt underhåll (PU). Kostnader och investeringar som belastar tekniska nämndens budget och Teknikförvaltningen ansvarar för planering och utförande av desamma. Planeringen av PU behöver dock ständig justeras utifrån oförutsedda händelser och i och med det så sker det omprioriteringar vilket gör det mycket svårt att korrekt visa den för en kommande period om fem till tio år. Avstämning med Teknikförvaltningen är gjord och i de fall relativ säkerhet råder finns dessa kostnader redogjorda.

Som riktvärde har nämnden utgått från följande schabloner, baserat på erfarenhet och historik.

För renoveringsarbeten (PU) beräknas 11 000 kronor per kvadratmeter.

För nyproduktion beräknas 40 000 kronor per kvadratmeter.

Driftkostnaden är beräknad som 10 procent per år av investeringen. (Kapitalkostnad och övriga kostnader som el, värme, vatten mm.)

2.1 Kvarteret/området Hackspetten i N: a Visby

Hur området är organiserat i dag är en konsekvens av tidigare beslut såväl politiska som organisatoriska. Besluten har dock inte alltid tagits i samråd mellan förvaltningens två nämnder och berörda avdelningar.

Med det som bakgrund så innebär det att nuläget och behoven för området är mer eller mindre akut. Det finns en trångboddhet och ett missnöje med hur området hanteras.

I dag är följande avdelningar och verksamheter förlagda till området;

- Polhemsskolan – grundskola och fritidshem – N:a Hansegatan
- Modersmål - Lotsen
- Barn- och elevhälsans (BEH) huvudkontor - Mästergatan
- Vuxenutbildningen – N:a Hansegatan och Gesällgatan

Både vuxenutbildning och grundskola har behov av utökning inom området, av olika skäl. Vuxenutbildningens utbud och lokaler är parallellt under utredning med anledning av både lokalbehov och framtida utbildningsutbud

2.2 Tillgänglighet, säkerhet, trygghet

Det finns ett behov att underlätta för elever med olika funktionsnedsättningar. Taktila stråk, akustisk miljö, färgkontraster, ramper och dörröppnare. Uppskattad kostnad 200 000 kronor per år.

Skolorna har varit utsatta för hot och incidenter. Ett flertal brandtillbud har inträffat både inomhus och utomhus. Det har uppstått hotfulla situationer då elever och obehöriga har

slagits och hotat personal och elever. Skolorna har också haft problem med vandalisering och brandtillbud och används som handelsplats och gömställe för droger.

Åtgärder har oftast inneburit att den närmaste omgivningen rensats på brännbara föremål, installation av förstärkt belysning, montering av kodlås och förbättring av skalskydd samt extra rondering av vaktbolag. Uppskattad kostnad 500 000 kronor/år.

För prognosperioden 2024 – 2033 beräknas totalt 7 miljoner (0,7 miljoner/år) för dessa åtgärder.

2.4 Wisbygymnasiet

Wisbygymnasiet saknar på grund av ö-läget möjlighet att samverka med andra kommuner till exempel i form av gymnasieförbund. Målsättningen att gymnasieskolans kostnader trots unika förutsättningar ska närma sig referenskostnaden² för riket påverkar likvärdighet, undervisningskvalitet, lärartäthet, måluppfyllelse och genomströmning. Region Gotlands höga lokalkostnader förstärker detta ytterligare.

Alla gymnasiets lokaler är i behov av åtgärder för tillgänglighet, säkerhet och trygghet kontinuerligt

Gymnasieskolan/Wisbygymnasiets verksamheter är förlagda till flera olika platser. Här beskrivs de kortfattat;

Område	Byggnad/program/enhet	Notering
Solrosen 1, Säves väg Flertalet olika byggnader inom området	Sävehuset, inklusive aula – Huset delas med Kulturskolan Kontraksarea totalt: 6 780 m²	Ombyggt/renoverat och färdigställt till 2017
	Steffenhus Kontraksarea: 5166 m²	PU enligt plan
	Polhemhuset/Fordonsprogram Kontraksarea: 1704 m²	PU – Uppskattad kostnad 6 miljoner 2025
	Hansahuset Kontraksarea: 1572 m²	PU enligt plan
	”E-huset” Anpassad skola och Wisbygymnasiet Kontraksarea: 448 m²	PU enligt plan
	Desideriahuset Restaurang och Livsmedel Omvårdnad Hotell- och turism Anpassad skola och gymnasieskola Kontraksarea totalt: 4358 m²	PU enligt plan
	Sävekök och matsal <u>RSF-Måltid ansvarar för lokalen</u>	Aktuellt för ombyggnad inför ökande elevkullar – Se även regionstyrelseförvaltningens lokalbehovsplan Åtgärder för tillgänglighet, säkerhet och trygghet är aktuellt

² Referenskostnaden bygger i sin grund på standardkostnaden det vill säga den kostnad som kommunen skulle ha om verksamheten bedrevs på en genomsnittlig avgifts-, ambitions och effektivitetsnivå med hänsyn till de egna strukturella faktorerna.

	Idrottshallar	Wisbygymnasiet har behov av fler lediga tider i idrottshallarna. Långsiktigt behöver detta troligen lösas genom nybyggnation av fullstor idrottshall för grundskola och gymnasiet i närhet inom Visbyområdet En kortsiktig lösning är att tillfälligt hyra delar av idrottslokaler inom Visby
Herkulesvägen – Kvarteret Väduren 2 Och 4	Byggprogrammet, VVS- och fastighet, El och energi och Sjöfartsprogrammet Kontraksarea: 1 600 + 1 262 m2	Lokalerna är nyrenoverade före prognosperioden Lokalerna ägs delvis av Regionen och av privat hyresvärd
Idrottshall – Rackethallen	Idrott för elever från program vid Herkulesvägen	Hyrs av och delas med Visby Tennisklubb. Samnyttjas med Guteskolan och Gutegymnasiet Åtgärder för tillgänglighet, säkerhet och trygghet är aktuellt
Broväg – Verkstadsskolan 2	Sjöfartsprogrammet, VVS- och fastighet, El och energi, Byggprogrammet och vuxenutbildningen Även svets och verkstadsutbildning för gymnasiet och vuxenutbildningen Kontraksarea: 1498 (828+350+320) m ²	Lokalerna på Broväg är före prognosperioden nyrenoverade och underhållna
N: a Hansegatan – Kvarteret Hackspetten	Matsal/skolbespisning för yrkesprogram Delas med grundskolan	Bedöms undermålig och otillräcklig för nuvarande elevantal inom grund och gymnasieskola. <u>Dialog förs med RSF - måltid</u> Åtgärder för tillgänglighet, säkerhet och trygghet är aktuellt
Lundbygatan -	Inriktning Anläggningsteknik Inriktningen har sedan aug-23 endast tillgång till markyta för övningsområde då den är uppsagd från tidigare undervisningslokal som övertagits av Buss i Väst AB (BIVAB) Lokaler som inriktningen har tillgång till i dag är endast tillfälliga manskapsbodar och wc	UAF i samråd TKF ansöker under 2023 om bygglov som avser byggnation av en skolbyggnad till elever som går inriktning anläggning, årskurs 2-3, inom Wisbygymnasiets Byggprogram. Inväntar beslut. Vid beviljat bygglov kommer yrkeslärare inom Byggprogrammet att genomföra byggprojektet tillsammans med programmets elever. Ger möjlighet till erfarenhet av ett bestående byggobjekt som är anpassat till utbildningens ämnes- och kursplaner. Tidigare beviljat investeringsmedel, 5 miljoner
Lövsta – Gotland Grönt Centrum (GGC)	Naturbruksprogrammet i Wisbygymnasiets organisation	Karaktärsämneskurser (yrkesämnen) inom programmet genomförs i GGC:s lokaler på Lövsta De gymnasiegemensamma ämnena genomförs i gymnasiets lokaler i Visby

2.5 Vuxenutbildningen

Vuxenutbildningen är till hälften finansierad av statsbidrag. Statsbidragen riktar sig till olika insatser och merparten av bidragen kräver medfinansiering. Egen finansiering parallellt med statsbidrag är en förutsättning för att Vuxenutbildningen ska kunna bedriva sin verksamhet.

Tidigare beslut kring vuxenutbildningen, som nu omprövas

Detta omprövas under höstterminen år 23 med anledning av att ny bedömning gjorts gällande status för vuxenutbildningens lokaler samtidigt som översyn av utbildningsutbudet görs— läs även i kapitel; ”Planerade förändringar i verksamhet - Vuxenutbildningen – utredning och politisk inriktning”

”UAF planerar i samarbete med TKF att genomföra ett omfattande anpassnings- och underhållsarbete av de befintliga lokalerna. Planändringar, ny ventilation, vatten, värme och avlopp. Golv, tak och behysning. För detta arbete finns 10 miljoner beviljat för år 2024. Enligt nyckeltalet för PU är behovet ca 29 miljoner totalt.”

Det saknas i dag ca 1800 m² för att ersätta utdömda och tillfälliga lokaler. Enligt nyckeltalet för nybyggnation är kostnaden för detta cirka 72 miljoner kronor.

Det utbud som i dag erbjuds behöver tillgång till anpassade lokaler för yrkesutbildningar (verkstad, restaurang, vård- och omsorg, elteknik med mera). Yrkesutbildningar och de lokalbehov som detta medför ska samplaneras med Wisbygymnasiet.

En nybyggnation för hela Vuxenutbildningen behov, 4500 m², uppskattas (Q1 2023) till 180 miljoner kronor.

Alla vuxenutbildningens lokaler är i behov av åtgärder för tillgänglighet, säkerhet och trygghet

Vuxenutbildningens verksamheter är förlagd till flera olika platser;
Här beskrivs de kortfattat;

Område	Byggnad/Utbildning/enhet	Notering
Kvarteret Hackspetten Gesällgatan Mästergatan N:a Hansegatan	Gesällgatan 7, D-hus. Ca. 2 400 m ² Renoveras 2024–2025 – preliminärt	Verksamhet i olika byggnader
	Gesällgatan 7, inhyrd från externt bolag. Ca. 900 m ² Måste ersättas utdömda lokaler	Vuxenutbildningen delar området med grundskola, barn- och elevhälsan och lotsen/modersmålsenheten
	Gesällgatan 7 F-hus, Ca. 240 m ² Renoveras 2024–2025 – <u>preliminärt</u>	
	Mästergatan 5E, A-hus Ca. 900 m ² Behöver ersättas då annan verksamhet skall flytta in sommaren 2024	
Broväg - Verkstadsskolan	Svets och verkstadsutbildning för vuxna	Delas med Wisbygymnasiet

Flextronicshuset – Kv. Telefonen	Utbildning Byggnadsarbetare och byggnadsvård för vuxna	Avtal med TKF och extern fastighetsägare för två olika lokaler till <u>2026 och 2027</u>
Solrosen Säves väg	Samverkan med Wisbygymnasiet inom vissa yrkesprogram	
Roma Kungsgård	Delar av utbildning inom Byggnadsvård i samarbete med fastighetsägare	Ingen hyreskostnad

2.6 Ungdomsavdelningen

Avdelningen har flera verksamheter - I Visby finns Puma och Ungkulturhus. Det finns ungdomsgård i Klintehamn, Hemse, Slite, Fårösund, Roma samt en online-verksamhet. Under 2022 startade även en motorgård i Follingbo. Avdelningens målgrupp är i första hand ungdomar mellan 13–16 år men inom ungdokumenthuset finns ytterligare en målgrupp, 16–25 år.

Ungdomsgårdar

Alla är i relativt gott skick och förvaltningen förutser inga större investeringar under prognosperioden.

Ungkulturhus (tidigare Fenix)

Pågående utredning om geografisk placering. I nuläget beläget inom Gråboområdet. Flytt av verksamheten till N:a Visby är under utredning eftersom antalet besökare minskat samt att det finns ett ökat behov inom N:a Visby. Vid övergång till annan lokal lämnas nuvarande lokal över till annan avdelning inom UAF. Ambitionen är att kostnad för annan lokal skall vara kostnadsneutral när det gäller hyreskostnad. Önskad tidplan för flytt av verksamheten är att den genomförs under Q1 2024.

2.7 Folkhögskolan

Erbjuder en utbildningsform för vuxna över 18 år, men kan göra undantag när studerande av olika skäl inte kunnat fullfölja sina gymnasiestudier. Folkhögskolans allmänna kurs öppnar möjligheter för att höja den allmänna utbildningsnivån på Gotland och ge möjlighet för fler att nå högskola.

Folkhögskolan finns i Hemse och Fårösund och antalet elever förväntas vara oförändrat.

Fårösund

- I behov av nytt kök och arbete pågår med utredning av olika alternativ tillsammans med Teknikförvaltningen. Lokalerna i Fårösund hyrs i nuläget av Offentliga Hus AB men inköp/övertagande av lokal är under utredning.
- Tidigare beslut som nu omprövas med anledning förra punkten; *”Investering ca 500 tkr görs av hyresvärd för kök i samarbete med hyresvärd och tio-årigt hyresavtal.”*

Hemse

- Kök och matsal har behov av förbättrad köksutrustning, diskinlämning och diskutrustning. Mycket grovt uppskattad kostnad, förstudie ej gjord, 6 miljoner 2025.
- Ersättning för det slitna elevhemmet Nygårds. Underlag i strategisk plan och budget år 2020. Uppskattad kostnad uppräknat med 18% från 2020 = 30 miljoner år 2030

2.8 Arbetsliv och etablering

Inom Region Gotland genomförs olika insatser för att få människor i arbete, studier eller sysselsättning. Avdelningen arbetsliv och etablering ansvarar för delar av arbetsmarknadsinsatserna som till exempel offentligt skyddade arbeten i någon av Region Gotlands egna verksamheter samt att ordna prao och feriejobb till ungdomar.

Avdelningen omfattar:

- Den samlade studie- och yrkesvägledningen.
- Verksamhet riktad mot ungdomar 16–20 år som varken studerar eller arbetar och omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret (KAA)
- Verksamheter som hanterar arbetsmarknadsinsatser. Bland annat arbetspraktik, sysselsättningsplatser, arbetsträning och offentligt skyddat arbete samt feriejobb för ungdomar.
- Olika insatser för att ge ökad kunskap om arbetslivet, till exempel PRAO.
- Handläggnings-, stöd- och servicefunktioner för människor som är nyanlända till Sverige med uppehållstillstånd – det vill säga de som anvisats hit av Migrationsverket, valt att bosätta sig på Gotland samt anvisade kvotflyktingar. Att etablera sig i ett nytt land kräver stöd och avdelningen kan i sin analys göra bedömningen att det är flera som har stora svårigheter att integreras i samhället.
- Under 2022/2023 flyttade avdelningen till Korpenområdet och nyrenoverade lokaler. Har dock behov av tillgång till lektionssalar, konferensrum och mötesplatser för medborgare.

2.9 Sammanfattning och analys av nuläge

Förvaltningen har genomfört kartläggning men har även pågående arbete för att kartlägga befintliga lokaler, bedöma framtida behov, inklusive reformer inom vuxenutbildning och ökningen av gymnasieelever och eventuell invandring. Lokalplaneringen för förvaltningen och regionen behöver vara långsiktigt hållbar. En genomtänkt och långsiktig lokalplanering för att möta behoven hos alla verksamheter inom Region Gotland är av yttersta vikt. Den skall också ta hänsyn till förändringar i elev- och studentpopulation samt förväntade reformer inom nämndernas ansvarsområden. Läs vidare i kapitel; ”Trender, inriktningar och krav”

Planeringen skall inkludera ekonomiska aspekter, anpassning för funktionsnedsättningar och säkerhet, samt behov av renovering och nybyggnation. Behovet av att anpassa lokaler för elever med funktionsnedsättningar och åtgärder för säkerhet och trygghet bedöms vara relativt stort framöver.

Förvaltningen gör följande bedömning och analys av nuläget, övergripande beskrivet för varje avdelning inom nämndens ansvarsområde

2.9.1 Vuxenutbildningen

Egen finansiering, tillsammans med statsbidrag, är avgörande för att vuxenutbildningen ska kunna bedriva sin verksamhet.

Under hösten 2023 kommer det att ske omprövningar av vuxenutbildningen, främst på grund av en ny bedömning av status för vuxenutbildningens lokaler, samtidigt som utbildningsutbudet ses över. I detta ligger även omfattande behov av anpassnings- och underhållsarbete i befintliga lokaler.

Det finns också en brist på cirka 1800 kvadratmeter lokalyta för att ersätta utdömda och tillfälliga lokaler samt behov av anpassade lokaler för yrkesutbildningar inom områden som verkstad, restaurang, vård- och omsorg, och elteknik. Yrkesutbildningar och de tillhörande lokalbehoven planeras delvis tillsammans med Wisbygymnasiet. En nybyggnation för hela vuxenutbildningens behov, uppskattat till 4500 kvadratmeter, har en preliminär kostnad på 180 miljoner kronor, en uppskattning som gjordes under första kvartalet 2023. Samtliga lokaler är i behov av åtgärder för tillgänglighet, säkerhet och trygghet.

De finns ekonomiska och infrastrukturella utmaningar inom region Gotlands vuxenutbildning, särskilt när det gäller att underhålla och bygga om befintliga lokaler. Detta kan innebära att det krävs betydande investeringar för att förbättra vuxenutbildningens infrastruktur och säkerställa att den kan fortsätta erbjuda relevanta yrkesutbildningar.

Den omfattande anpassnings- och underhållsplanen visar att det finns ett tydligt behov av att modernisera och uppgradera befintliga faciliteter för att möta kraven på kvalitet, god arbetsmiljö och säkerhet. Samtidigt finns behov av att utöka lokalytan för att ersätta utdömda och tillfälliga lokaler samt för att inrymma de olika yrkesutbildningarna. De preliminära kostnadsuppskattningarna pekar på betydande ekonomiska utmaningar för att genomföra dessa planerade åtgärder.

I samarbetet med Wisbygymnasiet finns en strävan att samordna utbildningsverksamheter för att öka effektiviteten och optimera användningen av lokalerna. En positiv strategi för att maximera resurserna men inte tillräcklig

Slutligen, fokus på tillgänglighet, säkerhet och trygghet i alla lokaler understryker vikten av att skapa en lämplig miljö för vuxenutbildningens studerande och personal. Det finns tydliga indikationer på behovet av en omfattande omstrukturering och modernisering av vuxenutbildningen för att möta de utbildningsbehov som samhället och arbetsmarknaden kräver.

2.9.2 Gymnasiet

Det finns flera utmaningar och frågor som Region Gotland står inför när det gäller gymnasieutbildning. Ökningen i antalet ungdomar i gymnasieålder för perioden är en faktor

som kräver uppmärksamhet. Positivt med fler ungdomar men det medför behov av fler utbildningsplatser. En viktig aspekt är lokalbehovet, som är direkt beroende av elevernas programval. Det är dock svårt att förutse elevernas preferenser och därmed vilka utbildningsprogram som behöver erbjudas. Detta innebär att planeringen måste vara flexibel och anpassningsbar för att kunna tillgodose elevernas och till viss del marknadens behov.

Målet att närma sig riksgenomsnittet för kostnader trots regionens unika geografiska förutsättningar är utmanande. Höga lokalkostnader inom Region Gotland förstärker detta. Ett sätt att effektivisera skulle kunna vara att samarbeta med andra regioner för att minska kostnadstrycket men Wisbygymnasiet har begränsad möjlighet till samverkan med andra kommuner på grund av sin ö-position.

Att minska kostnaderna för gymnasieskolan, trots unika förutsättningar, påverkar olika aspekter som likvärdighet, undervisningskvalitet, lärartäthet, måluppfyllelse och genomströmning. Även gymnasiets lokaler kräver kontinuerliga åtgärder för att upprätthålla tillgänglighet, säkerhet och trygghet.

Det är sammantaget komplexa utmaningarna som Region Gotland står inför när det gäller att erbjuda kvalitativ gymnasieutbildning i en unik geografisk miljö med ö-begränsningar och höga kostnader. Det kräver noggrann planering och anpassning för att möta de ökande behoven och samtidigt säkerställa likvärdighet och hög undervisningskvalitet.

2.9.3 Ungdomsavdelningen

Riktat sig till ungdomar och har flera faciliteter och projekt, inklusive Puma, Ungkulturhus, ungdomsgårdar i olika platser, en online-verksamhet, och nyligen startad motorgård. Målgruppen för avdelningen är främst ungdomar i åldern 13–16 år, men Ungkulturhuset riktar sig även till ungdomar i åldern 16–25 år.

För ungdomsgårdarna förväntas inga stora investeringar under den kommande prognosperioden. Däremot finns en pågående utredning om den geografiska placeringen av Ungkulturhuset, som för närvarande är beläget inom Gråboområdet. Eftersom antalet besökare har minskat och det finns ett ökat behov inom norra Visby, övervägs en flytt av verksamheten till norra Visby.

Ungdomsavdelningens aktiviteter är inriktade på att erbjuda fritids- och kulturaktiviteter för ungdomar och har olika åldersgrupper som målgrupp. När det gäller ungdomsgårdarna är det positivt att de är i relativt gott skick och inte kräver stora investeringar. Det tyder på att befintliga resurser används effektivt för att upprätthålla dessa faciliteter.

Ungkulturhuset Fenix är föremål för en utredning om framtida placering. Överväganden görs med tanke på det minskade antalet besökare sedan flytten till Gråbo och det ökade behovet i norra Visby.

Region Gotland är angelägen om att erbjuda meningsfulla fritidsaktiviteter och kulturupplevelser för ungdomar, samtidigt som man är medveten om behovet av att

effektivt hantera resurser och anpassa verksamheten efter förändrade behov och prioriteringar.

2.9.4 Folkhögskolan

Har betydelse som en alternativ utbildningsväg för vuxna som inte har slutfört sina gymnasiala studier. Skolan på Gotland har en övergripande målsättning att höja den allmänna utbildningsnivån och underlätta för fler att få tillgång till högre utbildning, vilket är en viktig funktion i samhället.

När det gäller skolans fysiska infrastruktur på de två platserna, Fårösund och Hemse, finns det tydliga behov av förbättringar. I Fårösund behövs ett nytt kök, och det pågår en utredning om lokalalternativ och möjligheten att köpa lokalerna i stället för att hyra dem. Denna utredning kan resultera i en omprövning av tidigare beslut om investeringar.

I Hemse finns behov av uppdaterad köksutrustning och förbättringar i diskområdet. Kostnaden för dessa åtgärder är grovt uppskattad, och en förstudie har ännu inte genomförts. Dessutom framgår det att det finns behov av ersättning för det slitna elevhemmet Nygårds, och kostnaden för detta har ökat sedan den senaste uppskattningen.

Sammanfattningsvis visar detta att Folkhögskolan på Gotland strävar efter att erbjuda kvalitativ utbildning för vuxna, men det finns betydande utmaningar när det gäller infrastruktur och investeringar i skollokaler och utrustning. Det är viktigt att dessa behov beaktas för att upprätthålla skolans funktion och mål.

2.9.5 Arbetsliv och etablering

Avdelningen är ansvarig för en rad olika arbetsmarknadsåtgärder, inklusive offentligt skyddade arbeten i Region Gotlands verksamheter och organisering av prao och feriejobb för ungdomar. Avdelningen har flera funktioner, inklusive studie- och yrkesvägledning och stöd och service till personer som är nyanlända till Sverige vilket hjälper dem att integreras i samhället.

Oron i omvärlden kan här leda till en ökning av flyktingar, vilket indikerar att en beredskap för att hantera förändringar behöver finnas.

Region Gotland genomför en bred skala av åtgärder för att stödja människor i olika åldrar och situationer, inklusive ungdomar och nyanlända vilket visar på en holistisk och mångsidig strategi för arbetsmarknadens integration och inkludering. Det betonar också vikten av att ha lämpliga lokaler för att kunna utföra arbetet effektivt.

2.10 Verksamhetens förutsättningar, utmaningar och möjligheter

Utbildning- och arbetslivsförvaltningens (UAF) uppdrag är att erbjuda en god, likvärdig, tillgänglig och hälsofrämjande lärmiljö. Verksamheterna skall hålla hög kvalitet och främja alla barns, elevers, studerandes och deltagares positiva utveckling och lärande. Kort sagt: vi ska skapa förutsättningar för att alla ska få möjlighet att lyckas. Målsättningen är att elever, studerande och deltagare ska fullfölja sin skolgång och studier, ge möjlighet till ett livslångt lärande för enskilda medborgare, ge en god grund för att aktivt kunna delta i samhällslivet,

höja utbildningsnivån på Gotland, erbjuda utbildningar som matchar den enskildes, näringslivets och samhällets behov samt att arbeta för en hållbar kompetensförsörjning på Gotland.

2.10.1 Verksamhetens resultat

- Uppgifter hämtas från Kolada³ gällande elevers resultat
- Medarbetarenkäten

2.10.2 Verksamhetens nyckeltal

- Antal elever per lärare
- Andel behöriga lärare
- Genomsnittlig kostnad per elev i en jämförelse med genomsnittskommun i riket

2.10.3 Verksamhetens största risker och utmaningar

- Kompetensförsörjning
- Nyetableringar fristående huvudman
- Ökad psykisk ohälsa
- Samhällets sårbarhet, en orolig omvärld och säkerhets- och beredskapsfrågor
- Väldimensionerat utbildningsutbud, hållbart över tid - tillgång till lokaler och mark
- Investeringsbehov kopplat till lokalbestånd

2.10.4 Verksamhetens arbete för hållbarhet

Ekologisk hållbarhet

- vattenbrist till exempel men också ökad medvetenhet hos barn och elever kring frågor om klimatneutralitet, miljöpåverkan och en grön omställning.

Social hållbarhet

- frågor om jämställdhet, normer, mänskliga rättigheter kommer att få större vikt i verksamheternas uppdrag

Ekonomisk hållbarhet

- att lämna en ekonomi i balans till de som kommer efter oss. Att utjämna skillnader i uppväxtvillkor för en ökad likvärdighet genom ett aktivt resursfördelningssystem.

2.10.5 Demografi

Region Gotland och förvaltningen står inför betydande utmaningar beroende på de demografiska förändringarna med fler barn och elever samt färre medborgare i arbetsför ålder. Detta kräver ett strategiskt arbete inom förvaltning och region.

Kompetensförsörjning är en av de absolut viktigaste frågorna under åren som kommer och får mycket stor påverkan på hur vi kan säkra likvärdigheten för barn och elever över hela

---

³ Kommun och landstingsdatabasen, RKA Rådet för främjande av kommunala analyser

ön. En ytterligare aspekt, av avgörande betydelse, är möjligheten för potentiella nya medarbetare att hitta bostad. Här bör Region Gotland agera gemensamt för att hitta lösningar, då bostadsfrågan kan avgöra om en person, och kanske dess familj, väljer att flytta till Gotland eller inte.

Här har även försvarets utökade närvaro på Gotland en påverkan. Ökad aktivitet kan leda till ökad inflyttning, ökat antal övningsstillfällen, ökat antal besökare och ökat krav och påverkan på lokal infrastruktur och serviceförmåga.

2.10.6 Generalitet och flexibilitet

Generalitet inom lokalbeståndet är viktigt av flera skäl. Regionen serverar en mångfald av invånare som har olika behov och intressen. Genom att ha ett brett och generellt utbud av lokaler skulle regionen bättre kunna anpassa sig till skiftande behov. Istället för specialiserade lokaler för varje ändamål kan generella lokaler användas flexibelt och mindre anpassningar göras efter behov, vilket kan spara pengar och resurser. Detta bör vara värdefullt i situationer som kräver snabba anpassningar, som i händelse av kriser eller nödsituationer, då dessa snabbt kan omvandlas eller anpassas för att möta akuta behov. Generalitet inom lokalbeståndet främjar en mer flexibel, inkluderande och effektiv samhällsmiljö som är bättre förberedd att möta invånarnas behov och kan anpassa sig till förändringar över tid.

Region Gotlands yrkesutbildningar inom gymnasie och vuxenutbildningen har i perioder svårt att möta upp marknadens behov och politiska ambitioner samt även när intresset från ungdomar och vuxna ökar. Flexibiliteten är i dag näst intill obefintlig eftersom det inte finns lediga lokaler att tillfälligt växa i och inte heller byggbar mark där regionen kan bedriva utbildning och byggprojekt över en längre tid.

Detta påverkar även evakueringsmöjligheterna vid genomförande av underhåll i olika omfattning. Avsaknad av flexibilitet innebär att det vid periodiskt underhåll och ombyggnationer nästan alltid krävs paviljongslösningar i olika omfattning och kostnad.

2.10.7 Investeringsbehov kopplat till lokalbestånd

Nämndernas verksamheter har stora investeringsbehov när det gäller lokaler. Förvaltningen arbetar på en övergripande nivå för att beakta båda nämnders och alla avdelningarnas unika behov utifrån en gemensam nulägesanalys. Det är en stor utmaning att säkerställa att tillgången till lokaler är tillräcklig utifrån gjorda prognoser och bedömning av förväntad utveckling eller om ytterligare investeringar kommer att krävas. Inom förvaltningen finns en övergripande förväntan på att relevanta investeringar och underhåll görs i de lokaler som nämndernas verksamheter är förlagda till. Förvaltningens övergripande lokalbehovsplan samordnas med den regionövergripande lokalförsörjningsstrategin för att regionen skall kunna göra helhetsbedömningar och eventuella prioriteringar utifrån alla förvaltningars behov

2.10.8 Försämrat ekonomiskt läge

Ett försämrat ekonomiskt läge, hög inflation och stigande räntor kan komma att öka de finansiella utmaningarna för fristående verksamheter. Om ekonomin är ogynnsam över en längre period finns det en risk att fristående kan vara tvungna att överväga att stänga. Om

detta blir verklighet så har regionen alltid ett ansvar att ta emot barn och elever från den verksamhet som stänger, vilket ställer krav på flexibilitet och snabb omställning.

2.10.9 Samhällets sårbarhet, en orolig omvärld, säkerhets- och beredskapsfrågor

Den ökade medvetenheten om samhällets sårbarhet, såväl nationellt och internationellt som lokalt, kräver att kompetensen inom säkerhets- och beredskapsfrågor höjs för att säkerställa samhällsviktiga verksamheter. Det säkerhetspolitiska läget och oron i omvärlden kan leda till en ökning av flyktingar på grund av faktorer som klimat, krig, fattigdom och politiskt förtryck. Sveriges ändrade asylpolitik har dock minskat antalet nyanlända på centrala mottagningar, men en grundkapacitet behöver upprätthållas. Förvaltningen har här behov av att höja kompetensen inom risk- och incidenthantering, arbeta med förebyggande åtgärder, ha kunskap om lokalernas status och förmåga samt följa lagkrav. För närvarande saknar förvaltningen tillräcklig kompetens och bemanning inom säkerhets- och beredskapsområdet och av den anledningen är ett nära samarbete med regionstyrelseförvaltning, länsstyrelse och andra förvaltningar inom regionen avgörande. Arbetet är påbörjat men ännu i utvecklingsstadiet. Särskilt beredskapsfrågan bedöms påverka lokalförsörjningen då alla nuvarande lokaler inte anses ha den kapacitet som efterfrågas, när det gäller 90 dagars självförsörjning.

2.11 Planerade förändringar i verksamheten

Delar av detta beskrivs förvaltningsövergripande i *kapitlet "Verksamhetens förutsättningar, utmaningar och möjligheter"*. Där görs en bedömning av delar som organisation, verksamhet och politik behöver beakta i nuläge och framtid.

Här följer en beskrivning av kända förändringar i verksamheten som kan påverka både användningen samt utformningen av lokaler. Exempelvis organisering av verksamheter eller ändrade politiska ambitioner och inriktningar.

2.11.1 Gymnasiet

Wisbygymnasiet har begärt en ramförstärkning för ökade undervisningslokaler samt medel för erforderliga verksamhetsanpassningar på yrkesprogrammen i syfte att möta ökade elevtal (se befolkningsprognos 2024–2033). Förstärkningen är upptagen i mål- och budgetskrivelsen för GVN avseende undervisningslokaler samt i Regionstyrelseförvaltningens motsvarighet avseende idrottshall och matsal.

Elevvolymen, antal årselever, är ökande de närmaste tio åren och motsvarar i genomsnitt 658 elever som årligen påbörjar sina gymnasiestudier. Årselever är den prognostiserade volymen av elever som är studerande vid samtliga huvudmän. Den kommunala gymnasieskolan i den egna kommunen har under planperioden cirka 83 procent av årseleverna, den resterande delen av årseleverna fördelar sig mellan fristående huvudmän och andra kommunala huvudmän. Idag (2022/2023) är 1 577 elever inskrivna på Wisbygymnasiet vilket motsvarar ca 80 procent av elevunderlaget. Om ökningen blir proportionell så innebär det behov av ytterligare 225 utbildningsplatser på Wisbygymnasiet. Eftersom den organisatoriska brytpunkten är uppnådd på de flesta program innebär det behov av ytterligare undervisningslokaler samt på flera yrkesprogram även

verksamhetsanpassningar. Ökningen av antal elever innebär även behov av större uppehållsytor, matsal och idrottshall.

Planeringsunderlaget för gymnasieskolan utgörs av elevkullarnas⁴ storlek.

2.11.2 Vuxenutbildningen – pågående utredning och politisk inriktning

Förvaltningen har tagit särskild hänsyn till förväntade reformer inom vuxenutbildningen för att få en så riktig prognos som möjligt. Under 2023 genomförs en utredning med fokus på den kommunala vuxenutbildningens framtida utbud och behov kopplat till den lokala politikens ambitioner och möjligheter. En nulägesanalys genomförs som sedan leder vidare till beslut i december-23. Ansvarig nämnd tar på så sätt ansvar för beslutsfattande om en hållbar målsättning för vuxenutbildningen på Gotland. Detta kopplas sedan till organisation och finansieringsmöjligheter samt lokalbehov i nuläge och framtid.

Vuxenutbildningens nuvarande lokaler bedöms i dag vara i stort behov av underhåll och ombyggnad, både ur ett organisatoriskt och ett arbetsmiljömässigt perspektiv. Detta innebär att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden behöver ta ställning till, inte bara utbildningsutbudet utan även lokalisering. Kommer nuvarande lokaler att vara möjliga att bygga om och till för att kunna användas framöver eller kommer det att krävas nybyggnation och i så fall vart.

2.11.3 Folkhögskolan

Folkhögskola finns i Hemse och Fårösund. Antalet elever förväntas vara oförändrat de närmaste åren. Detta innebär att de åtgärder som planeras är underhåll och modernisering av befintliga lokaler. På lång sikt finns önskemål om att skapa nya utbildningsplatser. Vård och omsorg, omställning, tolkutbildning. Totalt är det cirka 800 elever inskrivna helt eller delvis under ett år.

2.11.4 Ungdomsavdelningen - Ungkulturhus (tidigare Fenix)

Pågående utredning geografisk placering. I nuläget beläget inom Gråboområdet. Flytt av verksamheten till N:a Visby är under utredning eftersom antalet besökare minskat samt att det finns ett ökat behov inom främst N:a Visby. Vid planerad övergång till annan lokal lämnas nuvarande lokal (hyrs av TKF/KlaraBo) över till annan avdelning inom UAF. Ambitionen är att kostnad för annan lokal skall vara kostnadsneutral när det gäller hyreskostnad. Önskad tidplan för flytt av verksamheten är att den genomförs under Q1 2024.

Besökande åldersgrupp är 13–25 år, med flest antal besökare i åldern mellan 16–25. Enlig Statisticons beräkningar så bedöms gruppen 16–24 att öka under perioden vilket medför att behovet av flexibla och tillräckliga lokaler är av stor betydelse.

---

⁴ Elever folkbokförda på Gotland som är inskrivna i de tidigare skolformerna, statistiken är hämtad från barn- och elevregistreringsprogrammet Edlevo – Tieto Evry AB

2.11.5 Arbetsliv och etablering

Har under 2022/2023 flyttat avdelningen till nyrenoverade lokaler inom Korpenområdet. I nuläget inte i behov av utökning, dock finns periodvis behov av tillgång till lektionssalar, konferensrum och mötesplatser för medborgare i olika omfattning

2.11.6 Barn- och elevhälsan (BEH) - Huvudkontor

Har ett centralt huvudkontor vid kvarteret Hackspetten, N:a Hansegatan, men största delen av personalgruppen är placerade ute på skolor. Inom området Hackspetten, N: a Hansegatan är i dag ett flertal olika verksamheter etablerade vilket skapar en oönskad trångboddhet. Av den anledningen utreds under 23/24 möjligheten att flytta BEH:s huvudkontor för att lämna plats till grundskola alternativt vuxenutbildning. BEH:s lokal innehåller generella kontorsarbetsplatser och mötesrum. Det bedöms därmed vara möjligt att relativt enkelt flytta dessa till annan lokal, dock i nuläget oklart vilken.

2.12 Befolkningsprognos 2024–2033

Prognosen bygger på Statisticons beräkningar med demografisk framskrivning samt antaganden om nybyggnation och arbetsmarknad.

Wisbygymnasiet förväntas få fler elever samtidigt som Vuxenutbildningen och Folkhögskolan expanderar. Detta har gjort att tillgången på lokaler blivit en begränsande faktor för verksamheternas tillväxt.

- Antalet innevånare i åldersgruppen 16–18 år som kan söka till Wisbygymnasiet kommer **att öka med 173 (8 %)** mellan år 2024 och 2028.
- Antalet innevånare i åldersgruppen 19–64 som kan söka till Gotlands Folkhögskola och Kommunala Vuxenutbildningen kommer **att öka med 946 (ca 3 %)** mellan år 2024 och 2032
- Antalet innevånare i åldersgruppen 10 – 15 år som besöker ungdomsgårdarna kommer **att minska med 214 (ca 5%)** mellan år 2024 - 2032
- Åldersgruppen som besöker ungdokumenthuset är mellan **13–25 år, men främst 16–25**. Svår grupp att räkna på då Statisticons beräkningar inte ringar in åldersgruppen tillräckligt bra. Våra beräkningar visar dock att åldersgruppen **16–24** kommer att öka med 472 under perioden (+ 8%)

Planeringsunderlaget för gymnasieskolan utgörs av elevkullarnas⁵ storlek

2.12.1 Gymnasieskolan 2024–2033

Senaste prognosen är från 2023-03-08 och bygger på Statisticons beräkningar med demografisk framskrivning samt antaganden om byggnation och arbetsmarknad.

Ålder	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
16–18	1 873	1 929	1 963	2 046	2 148	2 161	2 136	2 095	2 108	2 060	2 087

⁵ Elever folkbokförda på Gotland som är inskrivna i de tidigare skolformerna, statistiken är hämtad från barn- och elevregistreringsprogrammet Edlevo – Tieto Evry AB

Enligt prognos ökar antalet innevånare i gymnasieålder med 124. Idag är ca 1500 elever inskrivna vilket motsvarar ca 80 % av populationen. Om ökningen blir proportionell så innebär det ett behov av **99 platser**.

Lokalbehovet är beroende av vilket programval eleverna gör och det är svårt att förutse hur eleverna kommer att välja och vilket utbud nämnden därmed kommer att erbjuda.

2.12.2 Vuxenutbildningen

+ **946** innevånare i vux-ålder 2024–2032, idag är ca 6 % av populationen inskrivna. Om ökningen är proportionell så innebär detta ca 57 nya elever.

Antalet elever har på senare år ökat stadigt till Vuxenutbildningen. Det finns flera orsaker; familj och arbetskraftsinvandring, särskild utbildning för vuxna, efterfrågan av matchning av rätt arbetskraft. Fler väljer idag att karriärväxla och ökad efterfrågan av uppdragsutbildningar.

Antalet invånare i åldersgruppen 19–64 ökar med 946 mellan år 2024 och 2032.

Ålder / År	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
19–24	3 890	3 898	3 919	3 963	3 977	4 012	4 102	4 195	4 226	4 253	4 267
25–44	13 465	13 574	13 714	13 806	13 902	14 050	14 151	14 266	14 377	14 465	14 536
45–64	15 588	15 490	15 495	15 488	15 507	15 487	15 459	15 364	15 330	15 293	15 271
Totalt	32 943	32 962	33 128	33 257	33 386	33 549	33 712	33 825	33 973	34 011	34 074

Prognos 23-03-08

Omställningsstudiestödet är ett nytt bidrag som stimulerar karriärväxling och som förväntas att växa de närmaste åren.

Det är svårt att prognostisera framtiden. Mer studier som flex- del- eller heldistans medför anpassade lokaler och att undervisningen också sker på kvällar.

2.12.3 Folkhögskolan

Belägen i Hemse och Fårösund. Antalet elever förväntas vara i stort sett oförändrat. Dock finns en osäkerhet kring regeringens finansiering av folkhögskolor framöver. Verksamheten och utbildnings- och arbetslivsförvaltning har inte möjlighet att på egen hand påverka finansieringen och behöver därför arbeta nära både den egna nämnden liksom den politiska ledningen för Region Gotland.

2.12.4 Ungdomsavdelningen

I åldersgrupperna 10–15 år prognosticeras en minskning med 214 ungdomar 2024 – 2032 (ca 5 %)

Ålder	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
10–12	2 060	2 011	2 023	1 966	1 996	1 994	2 027	1 987	1 920	1 929	1 899
13–15	1 996	2 105	2 119	2 092	2 047	2 059	2 006	2 035	2 034	2 066	2 029

I åldersgrupperna 16–24 år prognosticeras en **ökning** med 472 ungdomar 2024 – 2032 (ca 8 %)

Ålder	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
16–18	1 873	1 929	1 963	2 046	2 148	2 161	2 136	2 095	2 108	2 060	2 087
19–24	3 890	3 898	3 919	3 963	3 977	4 012	4 102	4 195	4 226	4 253	4 267

2.13 Befintliga lokalers kapacitet, utveckling och effektiviseringsmöjligheter

2.13.1 Folkhögskolan

Hemse folkhögskola Hägern 1, Häggska huset exp. med mera. Kontrakts area 6 111.
Verksamheten har idag ca 120 elever inskrivna och har en maxkapacitet på ca. 160 elever.
Kök och matsal har behov av förbättrad köksutrustning, diskinlämning och diskutrustning.
Mycket grovt uppskattad kostnad, förstudie ej gjord, 6 miljoner 2025.
Ersättning för det slitna elevhemmet Nygårds. Underlag i strategisk plan och budget år 2020. Uppskattad kostnad uppräknat med 18% från 2020 = 30 miljoner år 2030

Färösund Folkhögskola, Kronhagen 3:55, Bunge, Filmstudio. Kontrakts area 3 360.
verksamheten har idag 100 elever inskrivna men har en maxkapacitet för ca. 150 elever.

2.13.2 Ungdomsavdelningen

Gråbo ungdomsgård, Mässen 1, Gråboskol, bibli, Puma fritidsgård. Kontrakts area 790.
Roma ungdomsgård, Roma kloster 1:179, Kommunhuset Roma. Kontrakts area 242.
Klinte ungdomsgård, Åvallen 2:3 Klinteskolan, Klintehallen, fritidsg, gymnas. Kontrakts area 120.

Hemse ungdomsgård, Lärkan 4–5 Hemse, Kommunhus. Kontrakts area 134.
Slite ungdomsgård, Planen 1, Solklintskolan (A). Kontrakts area 112.
”Fenix” Ungkulturhus, Korpen 5, (Gråbo). Kontrakts area 590.

2.13.3 Gymnasiet och vuxenutbildningen

Dagligverksamhet, Hackspetten 14, LärVux Hemtj. Kontrakts area 117.
Wisbygymnasiet, Solrosen 1, Fordon Wisbygymnasiet. Kontrakts area 1 704.
Wisbygymnasiet, Särskolan, Solrosen 1, Musik/Sär exp. Wisbyg. Kontrakts area 448.
Wisbygymnasiet, Solrosen 1, Sävhuset Aula Nya Säve. Kontrakts area 6 780.
Wisbygymnasiet, Solrosen 1, Gymnastik kök matsal Wisbyg, Kontrakts area 2 261.
Wisbygymnasiet, Solrosen 1, Desideria särskolan Wisbyg. Kontrakts area 4 358.
Wisbygymnasiet, Solrosen 1, Teknikcenter Wisbygymnasiet. Kontrakts area 272.
Wisbygymnasiet, Solrosen 1, Hansahuset Wisbygymnasiet. Kontrakts area 1 572.
Wisbygymnasiet, Solrosen 1, Richard Steffen Wisbygymnasiet. Kontrakts area 5 166.
Wisbygymnasiet, Verkstadsskolan 2, Wisbygymnasiet svets. Kontrakts area 828.
Wisbygymnasiet, Verkstadsskolan 2, Wisbygymnasiet svets. Kontrakts area 350.
Wisbygymnasiet, Verkstadsskolan 2, Wisbygymnasiet svets. Kontrakts area 320.
Wisbygymnasiet, Väduren 4, CPG Byggprogram. Kontrakts area 1 262.
Wisbygymnasiet, Väduren 2, Byggnadsutbildningen Herkulesvägen. Kontrakts area 1 600.

Bedömning är att Wisbygymnasiet kan ta emot upp till 1700 elever i nuläget
Vuxenutbildningen, Hackspetten 17. Kontrakts area 2 457.
Vuxenutbildningen, Hackspetten 17. Kontrakts area 873.
Vuxenutbildningen, Hackspetten 14. Kontrakts area 64.
Vuxenutbildningen, Hackspetten 14. Kontrakts area 153.

Vuxenutbildningen, Telefonen 4, Flexhuset. Kontrakts area 480.
Gemensamt har vuxenutbildningen en maxkapacitet på att ta emot
529 studerande i lokalerna.

2.14 Lokalkostnader och kostnadsutveckling

Verksamhet		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Skola	kr	-150 879 603	-152 023 325	-151 968 788	-151 652 468	-155 119 516	-147 698 442	-133 885 687	-136 927 122	-139 406 219	-141 206 578
	m2	173 826	172 709	172 397	171 035	170 000	169 211	167 257	167 257	166 448	164 435
	kr/m2	868	880	882	887	912	873	800	819	838	859
Inhyrd skola	kr	-9 941 651	-10 296 460	-11 365 665	-10 923 872	-9 457 207	-8 384 175	-6 305 199	-6 273 571	-6 637 233	-11 696 187
	m2	6 004	10 049	10 049	9 116	6 455	3 893	4 337	4 543	13 409	15 139
	kr/m2	1 656	1 025	1 131	1 198	1 465	2 154	1 454	1 381	495	773
Förskola	kr	-14 117 414	-14 275 051	-14 279 664	-14 256 509	-13 389 425	-14 597 579	-15 283 042	-15 208 844	-15 476 087	-15 609 583
	m2	17 243	17 243	17 243	17 445	18 532	17 644	18 127	17 942	18 339	18 339
	kr/m2	819	828	828	817	723	827	843	848	844	851
Förskola Inhyrd	kr	-7 262 498	-7 475 273	-7 731 273	-7 620 989	-7 354 747	-6 222 099	-5 805 685	-5 897 019	-5 978 394	-5 637 770
	m2	5 122	5 122	5 122	5 298	5 024	3 998	4 338	4 158	4 144	4 144
	kr/m2	1 418	1 459	1 509	1 438	1 464	1 556	1 338	1 418	1 443	1 360

2.15 Lokalernas underhållsbehov

Region Gotlands ska ha en långsiktig plan för planerat underhåll av regionens bebyggda fastigheter samt för att skapa förutsättningar för att kunna samordna förvaltningarnas behov av verksamhetsanpassningar samt eventuella lokalförändringar. Detta för att kunna genomföra större underhållsåtgärder samtidigt som ev. lokalanpassningar/ombyggnader sker, för att få kostnadseffektiva projekt. Även åtgärder kopplade till energi/klimatprojektet ska i så stor utsträckning som möjligt att samordnas med underhållsåtgärderna. 10 årsplanen redovisas under rubriken prioriterade underhållsåtgärder, samt allt som finns inskrivet i ”loggen”, den RG-gemensamma dokumentationen av behoven.

2.16 Funktionalitet ur användarperspektiv

Framgår delvis av tidigare kapitel

2.16.1 Vuxenutbildningen

- Majoriteten av vuxenutbildningens nuvarande lokaler bedöms och upplevs i dag vara i stort behov av underhåll, ombyggnad och även viss utökning, både ur ett organisatoriskt och ett arbetsmiljömässigt perspektiv. Detta gäller såväl undervisnings som personalutrymmen
- De senaste årens utökning av antalet utbildningar och antalet studerande inom vuxenutbildningen har påverkat upplevelsen. Detta i kombination med att erforderligt underhållsarbete inte varit i möjligt att genomföra i tillräcklig omfattning

2.16.2 Gymnasiet

- Har överlag väl fungerande lokaler och de har av olika skäl en geografisk spridning
- Samtliga gymnasiets byggnader bedöms dock ha behov av fokus på tillgänglighet, säkerhet och trygghet. Här understryks vikten av fortsatt arbete för skapa en än mer lämplig miljö för utbildningens ungdomar/studerande och personal
- Relativt nybyggd huvudbyggnad inom området Solrosen där även flertalet andra byggnader finns
- Lundbygatan, inriktning anläggning; Här är personal och elever inte helt nöjda med nuvarande lösning. Förbättringsarbete pågår
- Idrottshallar på Solrosenområdet anses otillräckliga och det är ont om lediga tider för undervisning

2.16.3 Folkhögskolan

- Befintliga lokaler upplevs och anses vara i behov av underhåll och modernisering
- Särskilt nämns följande
  - behovet av uppdaterad köksutrustning och förbättringar i diskområdet I Hemse
  - Dessutom nämns det slitna elevhemmet Nygårds, i Hemse
  - I Fårösund nämns behovet av nytt kök

2.16.4 Ungdomsavdelningen

- Bedöms vara i i relativt gott skick utifrån förutsättningarna

2.16.5 Arbetsliv- och etablering

- Bedöms vara i i relativt gott skick.
- Anser att de har behov av tillgång till lektionssalar, konferensrum och mötesplatser för medborgare. Svårigheter att samnyttja lokaler med annan förvaltning inom Korpenområdet då trycket på lokalerna är relativt stort.

2.17 Planerade och beslutade investeringar och projekt

- Anpassningar Vuxenutbildningens lokaler på Hackspetten 17 i samband med PU-arbete, budgeten beviljad men fortsatt arbete pågår huruvida det är värt att göra periodiskt underhåll tillsammans med verksamhetsanpassningar. Kvm kostnaden närmar sig nybyggnation och troligen kommer denna text att flyttas till rubriken projektidéer framöver, utredning pågår.
- Anläggningsteknik Wisbygymnasiet har blivit av med sina lokaler och behöver en ny lokal som dom delvis ska bygga själva. Den mark vi skulle bygga på var inte byggbar men troligen har vi en mark att bygga på inom kort, MEX-Gruppen hjälper oss i processen.
- Gotlands folkhögskola Hemse behöver uppdatera kök, disk, matsal och förvaring.

2.18 Trender, inriktningar och krav

Väldimensionerat utbildningsutbud, hållbart över tid – tillgång till lokaler och mark
Det är viktigt att ha ett stabilt utbildningsutbud som är hållbart över tid, följer regelverk och lagkrav och följer branscher och marknadens behov, inom såväl gymnasiet som inom vuxenutbildningen. Utbildningsutbudet bör erbjuda olika alternativ som kan förbättra livskvalitet, färdigheter och kunskaper, vilket kan inkludera allt från skolundervisning till vuxenutbildning och rådgivningstjänster, samt utbilda och utveckla arbetskraft så att den är kompetent och anställningsbar i olika branscher, vilket främjar sysselsättning och ekonomisk tillväxt. Samtidigt skall möjligheten till fortsatta studier inom högskola och universitet tillgodoses. Ett väldimensionerat utbildningsutbud har stor betydelse för en kommunal huvudmans förmåga att möta behov och främja lokal utveckling och välmående.

En viktig beståndsdel för att kunna uppnå detta är att ha en flexibilitet inom regionens lokal- och markfördelningsprocess samt inom förvaltningens avdelningars organisatoriska förutsättningar.

Region Gotlands yrkesutbildningar inom gymnasie och vuxenutbildningen har i perioder svårt att möta upp marknadens behov och politiska ambitioner samt även när intresset från ungdomar och vuxna ökar. Flexibiliteten är i dag näst intill obefintlig då lokaltillgången är begränsad eftersom region Gotland inte har någon ”luft” i lokalbanken. Förvaltningen har med det som bakgrund inte möjlighet att växa utifrån behov då tillgången till lediga lokaler är näst intill obefintlig då de oftast avyttras eller hyrs ut externt. Även tillgång till byggbar mark är låg. Byggbar mark bedöms även det vara en viktig del för UAF och i förlängningen hela region Gotland. Att bedriva utbildning och byggprojekt inom regionens mark, över en längre tid, där olika yrkesutbildningar kan samverka bedöms vara en viktig del i kompetensförsörjningen.

2.18.1 Regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning – kommande lagändring

Riksdagen⁶ har fattat beslut om ändringar i skollagen kring gymnasial utbildning i gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå. Ändringarna ställer krav på huvudmän att väga in arbetsmarknadens behov när de planerar och erbjuder utbildning i gymnasieskolan och Komvux. Kommuner ska samverka när utbildningar inom gymnasieskolan och Komvux planeras, dimensioneras och erbjuds. Lagändringarna börjar gälla den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025. Ändringarna i skollagen syftar till att;

- öka det tillgängliga utbudet av utbildning på gymnasial nivå
- underlätta ungdomars och vuxnas etablering på arbetsmarknaden och
- förbättra kompetensförsörjningen till välfärd och näringsliv.

---

⁶ Regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning - Skolverket

- Arbetsmarknadens behov ska få betydelse när kommuner, enskilda huvudmän och regioner planerar och dimensionerar vissa utbildningar inom gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning (komvux).

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens bedömning är att kommande lagändring, där en utökning av det tillgängliga utbudet är huvudsyftet, kommer att ha stor påverkan på ansvarig nämnds lokalbehov och i förlängningen ekonomin. Det är rimligt att anta att behovet av att utöka vissa yrkesutbildningar kommer att öka. Som tidigare nämnts finns i dag inte den flexibiliteten och möjligheten eftersom den obefintliga lokal- och marktillgång sätter en begränsning.

2.18.2 Nya livsmönster och arbetssätt påverkar platsbundenhet.

Digitaliseringen har ökat möjligheten för delar av förvaltningen att arbeta delar av arbetsveckan på distans. Berörda medarbetare upplever att det finns både för- och nackdelar med detta. Utveckling av hem- och distansarbete leder många gånger till mer nöjda och produktiva medarbetare och skall inte hindras men att under lång tid utebli från det viktiga informella samspelet med kollegor kan innebära en risk.

2.18.3 Samhällets sårbarhet, en orolig omvärld och säkerhets- och beredskapsfrågor

Den ökade medvetenheten om samhällets sårbarhet, såväl nationellt och internationellt som lokalt, kräver att kompetensen inom säkerhets- och beredskapsfrågor höjs för att säkerställa samhällsviktiga verksamheter. Det säkerhetspolitiska läget och oron i omvärlden kan leda till en ökning av flyktingar på grund av faktorer som klimat, krig, fattigdom och politiskt förtryck. Sveriges ändrade asylpolitik har dock minskat antalet nyanlända på centrala mottagningar, men en grundkapacitet behöver upprätthållas. Särskilt beredskapsfrågan bedöms påverka lokalerna då alla nuvarande lokaler inte anses ha den kapacitet som efterfrågas dvs, när det gäller 90 dagars självförsörjning.

2.18.4 Ökad polarisering och utsatthet

Ökad polarisering och utsatthet kan kopplas till lågkonjunktur, kostnadsökningar, inflation, ökad ekonomisk oro och ökad arbetslöshet, vilket ofta leder till ökad ekonomisk ojämlikhet, där de som redan är ekonomiskt utsatta drabbas mest. Detta kan förstärka politisk polarisering då människor som känner sig ekonomiskt utsatta kan vara mer benägna att stödja extrema åsikter och söka snabba lösningar, skylla problemen på andra grupper och/eller söka sig till kriminalitet. Ökad ekonomisk oro kan även leda till en ökad misstro gentemot institutioner och samhällsstrukturer. Om ekonomisk oro och ojämlikhet inte kan hanteras på ett effektivt sätt finns det risk att det leder till sociala spänningar som ytterligare kan förstärka oro och osäkerhet i samhället vilket regionen och förvaltningen kontinuerligt behöver ta i beaktning.

2.18.5 Osäkerhet kring regeringens finansiering av folkhögskolor

Folkhögskolan och de som är beroende av deras tjänster och utbildningar upplever en osäkerhet kring det ekonomiska stödet från regeringen vilket påverkar skolans stabilitet och långsiktiga överlevnad. Detta innebär svårigheter att planera, svårt att anställa lärare,

planera utbildningsprogram eller investera i utrustning och faciliteter. Osäker finansiering påverkar även personalens arbetsvillkor och anställning. Verksamheten och utbildnings- och arbetslivsförvaltning har inte möjlighet att på egen hand påverka finansieringen och behöver därför arbeta nära både den egna nämnden liksom den politiska ledningen för Region Gotland.

2.19 Projektidéer

- Ersätta två paviljonger på Hackspetten 17 med en nybyggnation, tanke är också att utöka ytan för nybyggnation då Vuxenutbildningen i nuläget har brist på lokaler samt nuvarande lokaler är delvis undermåliga. Punkten skall kopplas till beslut om utbildningsutbud vuxenutbildning
- Kök och matsalens hyreskontrakt för Folkhögskolans kök i Fårösund går ut 2024 då lokalen blev uppsagd av fortifikationsverket 2022. Kök och matsal för ca. 100 elever planeras byggas i den befintliga skolbyggnaden. Lunch och frukost ingår i deltagaravgiften för internateleverna som är ca 40 st. I dag finns det två kök i Fårösund varav ett som ligger under regionstyrelseförvaltningen (RSF).
  - Behov av nytt kök och arbete pågår med utredning av olika alternativ tillsammans med Teknikförvaltningen (TKF). Lokalerna i Fårösund hyrs i nuläget av Offentliga Hus AB. Region Gotland utreder och förhandlar kring inköp/övertagande av lokalen. Preliminär kostnad; 22 mnkr
  - Beslutas under Q4 2023 alt. Q1 2024

3 Behovsbedömning

Kvarteret/området Hackspetten i N:a Visby

Området är i behov av ett omtag och det bedöms vara mycket aktuellt att göra en ny analys och behovsbedömning. Besluta hur området kan och skall användas utifrån nämndernas strategiska och långsiktiga behov samt för att möjliggöra goda organisatoriska förutsättningar för förvaltningen.

Hur området är organiserat i dag är en konsekvens av tidigare beslut såväl politiska som organisatoriska. Besluten har dock inte alltid tagits i samråd mellan förvaltningens två nämnder och berörda avdelningar. Med det som bakgrund så innebär det att nuläget och behoven för området är mer eller mindre akut. Det finns en trångboddhet och ett missnöje med hur området hanteras.

I dag är följande avdelningar och verksamheter förlagda till området;

- Polhemsskolan – grundskola och fritidshem – N:a Hansegatan
- Modersmål – Lotsen
- Barn- och elevhälsans (BEH) huvudkontor – Mästergatan
- Vuxenutbildningen – N:a Hansegatan och Gesällgatan
- Matsal/skolbespisning för grundskola och delar gymnasiets yrkesprogram

Både vuxenutbildning och grundskola har behov av utökning inom området, av olika skäl. Vuxenutbildningens utbud och lokaler är parallellt under utredning med anledning av både lokalbehov och framtida utbildningsutbud

Förvaltningsledningen behöver här rådgöra och ta fram ett nytt förslag för hur området skall nyttjas framöver, vilket behöver förankras över avdelnings- och nämndgränser.

Inför beslut behöver följande beaktas;

- Utredningen om vuxenutbildningens framtida utbud och lokalbehov
- Gymnasiets framtida utbud och lokalbehov
- Utvecklingen av grundskolan inom Visby Norr
- Barn- och elevhälsans behov av ”huvudkontor”
- Behov av skolmatsal för Visby Norr, både grundskola och gymnasiet

3.1 Vuxenutbildningen

Anpassnings- och underhållsplanen visar att det finns ett tydligt behov av att modernisera och uppgradera befintliga faciliteter för att möta kraven på kvalitet, god arbetsmiljö och säkerhet. Samtidigt finns behov av att utöka lokalytan för att ersätta utdömda och tillfälliga lokaler samt för att inrymma de olika yrkesutbildningarna.

Utbildningen har ett omfattande behov av Anpassnings- och underhållsarbete i befintliga lokaler. Det finns också en brist på cirka 1800 kvadratmeter lokalyta för att ersätta utdömda och tillfälliga lokaler samt behov av anpassade lokaler för yrkesutbildningar inom områden som verkstad, restaurang, vård- och omsorg, och elteknik. En nybyggnation för hela vuxenutbildningens behov, uppskattat till 4500 kvadratmeter, har en preliminär kostnad på 180 miljoner kronor, en uppskattning som gjordes under första kvartalet 2023. Samtliga lokaler är i behov av åtgärder för tillgänglighet, säkerhet och trygghet.

Vuxenutbildningen är etablerad i Visby och bedöms behöva vara så fortsatt. Nuvarande placering vid området Hackspetten, Gesällgatan och N: a Hansegatan är huvudspåret för ny- och ombyggnad men en flytt av verksamheten kan vara aktuell utifrån politiska ambitioner och beslut samt marktillgång. Förändringen behöver påbörjas under 2024

3.2 Gymnasiet

Wisbygymnasiet förväntas få fler elever, samtidigt som Vuxenutbildningen och Folkhögskolan expanderar. Detta har gjort att tillgången på lokaler blivit en begränsande faktor för verksamheternas tillväxt.

- Antalet innevånare i åldersgruppen 16–18 år som kan söka till Wisbygymnasiet kommer att öka med 173 (8 %) mellan år 2024 och 2028.
- Lokalbehovet är beroende av framtida elevers programval och vilket utbud nämnden kommer att erbjuda. Att förutse eleverna val är dock mycket svårt
- Sammantaget innebär detta att det kommer att krävas flexibla lösningar som kan färdigställas relativt snabbt och förändras över tid
- Stora svårigheter att i nuläget göra exakta bedömningar av lokalbehoven

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens (UAF) bedömning är att kommande lagändring⁷, där en utökning av det tillgängliga utbudet är huvudsyftet, kommer att ha stor påverkan på ansvarig nämnds lokalbehov och i förlängningen ekonomin. Det är rimligt att anta att behovet av att utöka vissa yrkesutbildningar kommer att öka. Som tidigare nämnts finns i dag inte den flexibiliteten och möjligheten eftersom nuvarande lokal- och marktillgång sätter begränsningen.

3.2.1 Solrosenområdet

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tidigare uttryckt en önskan om att samla gymnasiet på plats i anslutning till Solrosen, Säves Väg. År 2018 gjordes en utredning ”Campus WG” med målet att skapa en samlad gymnasieskola i södra Visby samt att utreda konsekvenserna ekonomiskt och pedagogiskt av en flytt till Solrosen. Kostnaden beräknades vid den tidpunkten till ca 200 miljoner. Arbetet avbröts av både kostnadsskäl och begränsningar i detaljplan för området

3.2.2 Lundbygatan – Byggprogrammet, inriktning anläggning

- Lokaler som inriktningen tillgång till i dag är endast tillfälliga manskapsbodar och wc. Vilket inte är tillräckligt.
- Mark för övningsområde finns
- UAF i samråd TKF ansöker under 2023/2024 om bygglov som avser byggnation av en ny skolbyggnad till de elever som går inriktning anläggning, årskurs2-3, inom Wisbygymnasiets Byggprogram. Avvaktar beslut
- Vid beviljat bygglov kommer yrkeslärare inom Byggprogrammet att genomföra byggprojektet tillsammans med programmets elever.
- Tidigare beviljat investeringsmedel, 5 miljoner
- Arbetet behöver starta Q1 alt. Q2 2024

3.2 Folkhögskolan

3.2.1 Hemse

- Kök och matsal har behov av förbättrad köksutrustning, diskinlämning och diskutrustning. Mycket grovt uppskattad kostnad, förstudie ej gjord, 6 miljoner
  - Förstudie under 2024, genomförande under 2025.

3.2.2 Fårösund

- I behov av nytt kök och arbete pågår med utredning av olika alternativ tillsammans med Teknikförvaltningen (TKF). Lokalerna i Fårösund hyrs i nuläget av Offentliga Hus AB men inköp/övertagande av lokal är under utredning och förhandling.
  - Skall beslutas under Q4 2023
- Tidigare beslut som nu omprövas med anledning förra punkten; *”Investering ca 500 tkr görs av hyresvärd för kök i samarbete med hyresvärd och tio-årigt hyresavtal.”*

---

^{7,7} Regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning - Skolverket

4. Prognos för framtida behov

Wisbygymnasiet förväntas få fler elever samtidigt som Vuxenutbildningen och Folkhögskolan kan expandera. Svag tillgång på lokaler är här en begränsande faktor.

- Antalet innevånare i åldersgruppen 16–18 år som kan söka till Wisbygymnasiet kommer att öka med 173 (8 %) mellan år 2024 och 2028.
- Antalet innevånare i åldersgruppen 19–64 som kan söka till Gotlands Folkhögskola och Kommunala Vuxenutbildningen kommer att öka med 946 (ca 3 %) mellan år 2024 och 2032
- Antalet innevånare i åldersgruppen 10 – 15 år som besöker ungdomsgårdarna kommer att minska med 214 (ca 5%) mellan år 2024 - 2032
- Åldersgruppen som besöker ungkulturhuset är mellan 13–25 år, men främst 16–25. Svår grupp att räkna på då Statisticons beräkningar inte ringar in åldersgruppen tillräckligt bra. Våra beräkningar visar dock att åldersgruppen 16–24 kommer att öka med 472 under perioden (+ 8%)

För gymnasiet är lokalbehovet svårt att bedöma då det är beroende av vilket programval eleverna gör och vilket utbildningsutbud som fastställs årligen av ansvarig nämnd. Detta innebär att det kommer att krävas flexibla lösningar som kan färdigställas relativt snabbt för att hantera kommande öknings i elevkullarna.

4.1 Vuxenutbildningen

Vuxenutbildningens elevantal har på senare år ökat stadigt. Det finns flera orsaker; familj och arbetskraftsinvandring, särskild utbildning för vuxna, efterfrågan av matchning av rätt arbetskraft. Fler väljer idag att karriärväxla och ökad efterfrågan av uppdragsutbildningar.

Vuxenutbildningen har ett omfattande behov av anpassnings- och underhållsarbete i befintliga lokaler. Det finns också en brist på cirka 1800 kvadratmeter lokalyta för att ersätta utdömda och tillfälliga lokaler samt behov av anpassade lokaler för yrkesutbildningar inom områden som verkstad, restaurang, vård- och omsorg, och elteknik. En nybyggnation

för hela vuxenutbildningens behov, uppskattat till 4500 kvadratmeter, har en preliminär kostnad på 180 miljoner kronor, en uppskattning som gjordes under första kvartalet 2023. Samtliga lokaler är i behov av åtgärder för tillgänglighet, säkerhet och trygghet.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens bedömning är att kommande lagändring⁸, där en utökning av det tillgängliga utbudet är huvudsyftet, kommer att ha stor påverkan på ansvarig nämnds lokalbehov och i förlängningen ekonomin. Det är rimligt att anta att behovet av att utöka vissa yrkesutbildningar kommer att öka. Som tidigare nämnts finns i dag inte den flexibiliteten och inte heller möjligheten eftersom den obefintliga lokal- och marktillgång sätter en begränsning.

---

^{8 8} Regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning - Skolverket

Region Gotlands yrkesutbildningar inom gymnasie och vuxenutbildningen har i perioder svårt att möta upp marknadens behov och politiska ambitioner samt även när intresset från ungdomar och vuxna ökar. Flexibiliteten är i dag näst intill obefintlig eftersom det inte finns lediga lokaler att tillfälligt växa i och inte heller byggbar mark där regionen kan bedriva utbildning och byggprojekt över en längre tid.

Detta påverkar även evakueringsmöjligheter vid genomförande av underhåll i olika omfattning. Avsaknad av flexibilitet innebär att det vid periodiskt underhåll och ombyggnationer nästan alltid krävs paviljongslösningar i olika omfattning och kostnad.

Att sträva efter generalitet inom delar av lokalbeståndet är viktigt av flera skäl. Regionen serverar en mångfald av invånare som har olika behov och intressen. Genom att ha ett brett och generellt utbud av lokaler skulle regionen bättre kunna anpassa sig till skiftande behov. Istället för specialiserade lokaler för varje ändamål kan generella lokaler användas flexibelt och mindre anpassningar göras efter behov, vilket kan spara pengar och resurser. Detta bör vara värdefullt i situationer som kräver snabba anpassningar, som i händelse av kriser eller nödsituationer, då dessa snabbt kan omvandlas eller anpassas för att möta akuta behov.

Generalitet främjar en mer flexibel, inkluderande och effektiv samhällsmiljö som är bättre förberedd att möta invånarnas behov och kan anpassa sig till förändringar över tid.

4.2 Förslag till prioriterade lokalbehov

Wisbygymnasiet förväntas få fler elever, samtidigt som Vuxenutbildningen och Folkhögskolan expanderar. Detta har gjort att tillgången på lokaler blivit en begränsande faktor för verksamheternas tillväxt.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens bedömning är att kommande lagändring⁹, där en utökning av det tillgängliga utbudet är huvudsyftet, kommer att ha stor påverkan på ansvarig nämnds lokalbehov och i förlängningen ekonomin.

Se även [kapitel behovsbedömning](#) och [prognos framtida behov](#)

4.2.1 Prioriterade lokalbehov

- 1) Om- och nybyggnation av Vuxenutbildningens lokaler (Se även [kapitel behovsbedömning](#) och [nuläge](#))
- 2) Området Hackspetten i sin helhet är i behov av ett omtag och en ny långsiktig analys och behovsbedömning
- 3) Wisbygymnasiet Solrosen – inför kommande ökande elevkullar och lagändring kring utbud. Kräver mer lokalyta.

---

⁹ Regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning - Skolverket

Tabell Prioriterade lokalbehov

Lokalbehov	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Vuxenutbildningen Hackspetten	X	X							
Wisbygymnasiet		X							

4.3 Prioriterade underhållsåtgärder

1. Alla lokaler är i behov av åtgärder för tillgänglighet, säkerhet och trygghet kontinuerligt
2. System som uppnått sin tekniska livslängd och ska uppfylla krav på en fastighetsägare i form av myndighetskrav.
3. Underhållsåtgärder som syftar till att skydda klimat skalet (tak, fasad och fönster)
4. Åtgärder som leder till sänkta driftkostnader samt minskad påverkan på miljön.

Samtliga åtgärder skall göras på ett sådant sätt att:

- Fokus på energi och klimatförbättringar prioriteras.
- Störningar för verksamheterna minimeras

4.3.1 Tabell Prioriterade underhållsåtgärder

ÅTGÄRD	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
FOLKHÖGSKOLAN HEMSE	X								
HACKSPETTEN VUXENUTBILDNINGEN	X								
VERKSTADSSKOLAN 2						X	X		
SOLROSEN 1 VISBY						X	X	X	